

Posudek vedoucího diplomové práce

Michaela Vrchotová: Nástěnné malby v augustiniánském klášteře v Třeboni

Třeboňská kanonie patří k významným uměleckým celkům vrcholného i pozdního středověku. Klášteru se dostalo podrobného historického zpracování z pera církevního historika Jaroslava Kadlece. Klášterní kostel měl složitý stavební vývoj (J. Outrata), dvoulodní se stalo vzorem řady dalších kostelů, pozoruhodný oltář Mistra Třeboňského oltáře – ikonábule krásného stylu patří do pokladnice evropského umění, stejně jako vynikající krásnoslohá socha Madony třeboňské, dřevěné sochy Jana Evangelisty či Ukřižovaného. Ani nástěnné malby v objektech kláštera neunikly zájmu odborné veřejnosti, připomeňme si práce Jakuba Vítovského, Zuzany Všeckové či Milady Studničkové. Bohatství nástěnné malby v augustiniánském klášteře v Třeboni si jistě zaslouží nového zpracování, proto jsem velmi uvítal iniciativu M. Vrchotové, která k badatelskému úkolu přistoupila komplexně. Michaela Vrchotová práci rozčlenila do několika kapitol. V úvodu se věnuje na podkladě recentní literatury založení třeboňské kanonie a jejím vazbám na rožmberské fundátory. Možná, že v úvodu mohl být zmíněn katalog výstavy Rožmberkové (2011), kde jsou také stati věnované Třeboni. Velmi oceňuji kapitolu věnovanou stavebnímu vývoji kláštera vzhledem k nástěnným malbám, protože u nástěnné malby přirozeně existují vazby k architektuře. Cením si také toho, že autorka práce konzultovala některé nejasné otázky stavebního vývoje kláštera s kolegy zabývajícími se stavebně historickým průzkumem (M. Patrný). Prostudovala také restaurátorské zprávy (V. Špale) týkající se třeboňských nástěnných maleb.

Nejpřínosnější a také nejrozsáhlejší části práce jsou kapitoly věnované nástěnným malbám. Nejprve M. Vrchotová pojednala o svatozikmundském cyklu. Považuje ji v souladu s literaturou za nejstarší nástěnnou malbu v klášteře (poslední čtvrtiny 14. století). Prokázala výbornou znalost literatury velmi dobrou schopnost uměleckohistorického popisu, formální i ikonografické analýzy. Položila si přitom doposud nevyjasněné otázky, týkající se lokace malby z hlediska ikonografického, pramenů interpretace jednotlivých obrazů co je důležité i po možnosti posouzení výtvarné kvality a stylového zařazení vzhledem k razantní přemalbě v roce 1902. Nejprve podrobně rozebrala na podkladě pramenů a literatury svatozikmundský kult v karlovských Čechách, včetně legend. Do poslední čtvrtiny klade Vrchotová v souladu s literaturou obraz Ukřižování na stěně východní části křížové chodby. Dále se podrobně věnovala nástěnným malbám s postavami apoštolů (poukaz na apoštolské Credo). Zde

postrádám pouze poukaz na monografii polského profesora J. Kempnińskiego o ikonografii tzv. apoštolského Creda. Vzhledem ke stavebnímu vývoji kláštera i výtvarné podobě maleb je datuje do let 1410-1421, tedy později než dosavadní literatura (Pešina – před 1400, Všetečková- po 1400), s čímž lze souhlasit. Podrobným rozbořem autorka práce dospěla k závěru, že fragment nástěnné malby s obrazem setníka u Vítězného oblouku lze vzhledem k povaze přemalby jen velmi těžko zhodnotit. Přesto se domnívá, že po výtvarné stránce souzní s malbami apoštolů a lze ji tedy datovat do stejné doby. Odmítla názor Z. Všetečkové že jde o fragment Ukřižování a přiklonila se ke starší interpretaci, že se jedná o fragment námětu Založení kláštera. Poněkud méně pozornosti věnovala M. Vrchotová námětu sv. Kryštofa, což je škoda, je to nejslabší článek v jinak výborné práci. Postrádám zde srovnání i pojednání o ikonografii a umístění malby. Bohužel to samé musím konstatovat i o zhodnocení nástěnných maleb z konce 15. a první čtvrtiny 16. století. Zde postrádám literaturu i podrobnější analýzy. Je škoda, že autorce práce jak se domnívám vzhledem k termínu odevzdání práce tak trošičku v závěru „došel dech“.

Předložená práce splňuje nároky kladené na práci magisterskou. Kritické poznámky, které jsem v posudku uvedl nejsou podstatné povahy a práci vřele doporučuji k obhájení.

V Praze, dne 8.9. 2012

Prof. PhDr. Ing. Jan Royt, PhD